

Yhteistoimintasopimuksessa sovittavat asiat

Seuraavassa esitetään yleisellä tasolla, minkälaisia määräyksiä tarvitaan *kuntien väliseen yhteistoimintasopimukseen isäntäkuntamallissa, jossa yhteisistä tehtävistä huolehtii yhteinen toimielin*. Sopimuksessa tarvitaan määräyksiä ainakin seuraavista asioista:

Sopimuksen osapuolet

- osapuolina ne kunnat, jotka perustavat yhteisen toimielimen

Sopimuksen tarkoitus

- yhteistoimintatehtävien määrittely eli mitä tehtäviä yhteinen toimielin hoitaa
- mikä on yhteinen toimielin
- minkä kunnan organisaatiossa yhteinen toimielin toimii

Hallinnon ja päätöksenteon järjestäminen

- hallinnon järjestäminen edellyttää isäntäkunnan valtuuston hyväksymiä johtosääntömääräyksiä; viittaus isäntäkunnan hallintosäännön kokous- ym määräysten noudattamiseen
- yleensä on syytä määrätä siitä, että johtosääntö hyväksytään muiden sopimuskuntien kuulemisen jälkeen tai että johtosäännön perusmääräykset ovat jo sopimuksen osiakin
- toimielimen kokoonpano: jäsenten lukumäärä ja kuinka monta jäsentä kukin kunta nimeää toimielimeen; HUOM! puitelain vaatimus päätöksenteon järjestämisestä niin, että se perustuu kuntien asukaslukuun, jolleivät kunnat toisin sovi.
- puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitseminen: voidaan sopia, mistä kunnasta ja mahdollisesti miten vuorotellen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan
- johtavan viranhaltijan määrittely ja hänen toimimisensa toimielimen esittelijänä
- miten sopimuskuntia tai yhteistä lautakuntaa, jos valinta ei kuulu sille, johtavan viranhaltijan valinnassa kuullaan

Otto-oikeus

Yhteistoimintasopimuksessa isäntäkunnan ylemmän toimielimen otto-oikeus voidaan sulkea pois. Kuntalain 51 §:n 5 momentin 3 kohdassa ylemmän toimielimen käsiteltäväksi ei saa ottaa 77 §:ssä tarkoitettulle kuntien yhteiselle toimielimelle siirrettyjä asioita, jos asianomaiset kunnat niin sopivat. Po. säännöksellä on haluttu parantaa kuntien yhteistoiminnan edellytyksiä siten, että isäntäkunnan otto-oikeus voidaan sulkea pois yhteistoimintaan kuuluvissa asioissa.

Henkilöstö

Isäntäkuntamallissa *henkilöstö on isäntäkunnan palveluksessa*. Sopimuksessa on näin ollen sovittava siitä, miten muiden sopijakuntien tehtäviä hoitava henkilöstö siirretään isäntäkunnan palvelukseen. Siirtämisessä on otettava huomioon työsopimuslain ja viranhaltijalain liikkeenluovutussäännökset sekä puitelain 13 §:n mukainen irtisanomissuoja.

Talous ja taloudenhoito

- taloudenhoito on isäntäkunnan vastuulla. Yhteisen toimielimen talous on osa isäntäkunnan talousarviota ja taloussuunnittelua.
- sopimukseen voidaan ottaa määräykset siitä, miten sopimuskunnille varataan mahdollisuus osallistua yhteistoiminta-asioiden taloussuunnitteluun ja talousarvion valmisteluun
- sopijakuntien kustannusten jaon perusteet: palvelujen käyttö, asukasluku tai esimerkiksi näiden yhdistelmä
- yhteisen hallinnon kulujen jakaminen sopijakuntien kesken ja kirjanpidon järjestäminen siten, että kuntakohtaisten kustannusten seuranta on mahdollista. Yhteisen hallinnon kuluihin voi kuulua myös erityiskuluja kuten henkilöstön perhe-eläke-ym. eläkemenoperusteiset vastuut.
- sisäisten kustannusten kohdentamisperusteet ja suunnitelman mukaisten poistojen perusteet
- isäntäkunnan raportointivelvollisuus taloudesta ja toiminnasta sopijakunnille
- sopijakuntien oikeus tutustua yhteistoiminta-asioiden kirjanpitoon ja hallintoon
- kuntien maksuosuuksien suorittaminen
- mahdollinen viivästyskorke

Asiakkailta perittävät maksut

- jos palveluista voidaan periä asiakasmaksuja, sopiminen maksujen määräytymisperusteista ja siitä, miten maksuista päätetään sekä muista menettelytavoista

Kalusto ja varusteet

- sopiminen muiden kuntien hallinnassa ja käytössä olevan irtaimen omaisuuden käytöstä ja mahdollisesta luovuttamisesta isäntäkunnalle
- luovutetun kaluston ja varusteiden käsittely isäntäkunnan taseessa/kirjanpidossa

Kiinteistöt

Lähtökohtana on, että sopijakuntien kiinteistöt säilyvät niiden omistuksessa. Mahdollisten uusien tilojenkin rakentamisesta ja omistuksesta yhteistoiminta-asioissa voidaan sopia

Tietoturva

- sopimuskuntien sitoutuminen ylläpitämään tietoturva- tai tietojärjestelmiä sillä tavalla, että se mahdollistaa yhteistoimintayksikön joustavan toiminnan
- arkistot ja niiden siirtämisestä sopiminen

Muut sopimukset

- yhteistoiminnan tehtäviä koskevien olemassa olevien sopimusten ja sitoumuksien siirto isäntäkunnalle tai sopimusten purkaminen/irtisanominen
- Yhteistoiminnan kehittäminen
- minkälaisia menettelytapoja yhteistoiminnan kehittämisessä käytetään
- Yhteistoimintasopimuksen muuttaminen
- muutoksista päätetään sopijakuntien valtuustojen yhtäpitävillä päätöksillä tai mahdollinen muu tapa

Vahingonkorvausvastuu

- mahdollinen vahingonkorvausvastuu voidaan jakaa niin, että yhteistoimintatehtävien hoitamisessa mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen kustannukset kirjataan yhteisiin kustannuksiin, jotka jaetaan jäsenkuntien asukaslukujen suhteessa tai muun jakoperusteen mukaan

Erimielisyyksien ratkaiseminen

- on syytä sopia, että sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan kuntien välisillä neuvotteluilla ja jos yhteisymmärrykseen ei näin päästä, hallintoriita-asiana x:n hallinto-oikeudessa. Hallintoriitamennettelyn vaihtoehto on välimiesmenettely (laki välimiesmenettelystä 967/1992).

Sopimuksen voimassaoloaika ja irtisanominen

- onko sopimus määräaikainen vai voimassa toistaiseksi
- jos voimassa toistaiseksi, mikä on sopimuksen irtisanomisaika ja milloin sopimus irtisanomisen vuoksi päättyy
- omaisuuden ja velkojen jakamisperusteet sopijakunnille yhteistoimintasopimuksen päättyessä

Lähde: ohje kuntien yhteistoiminnasta ja erityisesti isäntäkuntamallista kunta- ja palvelurakennemuutoksessa